

СПИСЪК НА РЕЗЮМЕТА НА ПУБЛИКАЦИИТЕ

на доц. д.ф.н. Снежанка Петрова Бойчева

за участие в конкурс за заемане на академична длъжност „професор”, обявен от Шуменския университет „Епископ Константин Преславски“ по област на висше образование 2. Хуманитарни науки, професионално направление 2.1. Филологии, (Литература на народите на Европа, Азия, Африка, Америка и Австралия - Немска литература)

Монографии

Свое и чуждо в един многолик свят. Интеркултурност и ,образование‘. Монография. Шумен: УИ. 2020 ISBN: 978-619-201-376-9.

Целта на изследването „Свое и чуждо в един многолик свят. Интеркултурност и ,образование“ е да се очертаят **основните аспекти в отношението към другостта/чуждостта**, формиращи идентичността на човека вследствие **взаимодействието между свое и чуждо. Под образование тук се разбира не (единствено) получаване на знания в образователна институция, а събирането на житейски опит в срещите с другостта**, който изгражда личностната и груповата идентичност.

Предмет на изследване са над двеста есета на тема „Моят опит с чуждостта“, „Моите срещи с чуждостта“, житейски разкази, предложени като основа за дискусия в рамките на дисциплината *Интеркултурна комуникация* при магистри и бакалаври от специалности в професионалните направления *Филологии* и *Обществени комуникации*. В изследването освен това са включени наблюдения и анализи, свързани с пътуването (пътеводители) в интеркултурен план и с четенето на литература (художествени произведения), тематизираща диалога между културите. Пътуването и четенето на литературни текстове са съпричастни към проблематиката на отношение към чуждото, те са в основата на сюжета на голяма част от изследваните студентски текстове. В предмета на изследване са обхванати **трите основни сфери** на взаимодействие между **свое и чуждо** - личен житейски опит, пътуването като културен феномен и четенето на литература като косвена среща с другостта. **Житейският опит, пътуването през различни културни пространства в прекия и преносен смисъл, както и четенето/разказването/писането на истории са базови фактори за формирането на идентичността на всеки човек.**

Монографията е с практическа насоченост и цели **обезпечаване на академичния процес в рамките на дисциплини, тематизиращи интеркултурното взаимодействие.** Теоретичните постулати са сведени до **необходимия минимум** и се позовават на определени модели (вж. обобщението част 1.) Използваната методология е **разностранна и отговаря на спецификата на разглежданата проблематика – различни по вид житейски разкази - и имплицитно прозира в анализиранияте ситуации.** Една единствена теоретична основа не би могла да обслужи **разнообразието от мотиви, което демонстрират визираните текстове.** Субективният характер на студентските работи не дава основание за генерализиращи оценки, което е подчертано още в увода на 1. и 2. част и се напомня непрекъснато в хода изложението – **самият жанр есе не позволява стереотипизация.** В заключението се правят обобщения, а не квалификации за отделни културни групи (Анализът на българската култура според модела на Хофстеде представя виждането на студентите). Коментарите не дават готови рецепти, но предлагат конкретен тип вербално и невербално поведение, проверено на практика и описано в житейските разкази. Трите вида анализирани текстове дават информация за това, как едно преживяване успява да доминира над всичко, научено от учебници или медии, и оставя след себе си първична и устойчива представа за света, формирана на основата на собствения житейски опит. С автентичния си характер случилите се срещи между *свое и чуждо* надграждат като

практическа стойност многобройните теоретични модели, отнасящи се до межкултурното взаимодействие. С това си качество те представляват набор от стратегии, конкретно приложими в интеркултурното общуване.

В изследването понятията *другост/чуждост* се възприемат като комплекс, който не винаги може да бъде диференциран, особено в конкретните житейски ситуации. Със съзнанието, че те не винаги се припокриват, а се различават главно по емоционалната си натовареност - другостта олицетворява неутралния НЕ-АЗ, чуждостта е положително или отрицателно конотирана - се отказваме от строги дефиниции, които не са релевантни за предложените прагматично ориентирани анализи.

Първата част *Интеркултурност и „образование“*, демонстрира определени аспекти от символиката на прякото пътуване през различни култури като същност на съвременния начин на живот - низ от непрекъснати срещи с другостта в интер- и интракултурен план. Тази част онагледява основните ракурси на отношението към другостта, респ. чуждостта, подкрепени с многобройни примери от персоналния житейски опит на студентите, отразен в техните есета. В този смисъл изследването включва набор от текстове, отразяващи: практиката на взаимодействие на културни различия, стратегиите за тяхното съвместяване и начините за преодоляване на конфликтни ситуации.

Втората част *Ксенологични аспекти на пътуването* се спира на модерното разбиране за пътуване. Феноменът се разглежда не само като физическо (организирано) придвижване в пространството, а като начин на израстване, събиране на опит (опитност) в срещата с други културни модели, т.е. като формиране на личностната идентичност благодарение на конкретна интеракция.

Третата част *Литература и чуждост* има за цел на базата на конкретни съвременни автори и техните литературни произведения да представи различни гледни точки към чуждостта във фикционални текстове, които не само отразяват съществуващи, но и предлагат (конструират) нови житейски модели. Предлагаме обзор на творчеството и анализи на литературни текстове на автори от български и турски произход, пишещи на чужди езици (немски, английски) - **Илия Троянов, Димитър Динев, Емине Йоцдармар, Феридун Заимоглу, Зафер Шеночак** както и гледната точка към България на немските писатели **Ангелика Шробсдорф, Илзе Тилш, Михаел Бузелмайер и др.** Подборът на авторите е продиктуван от особеното положение, в което работят и живеят те („живот и творчество между културите“).

Приложението съдържа репрезентативни за проблематиката на изследването текстове на студенти, маркиращи разнообразни акценти в отношението *свое-чуждо*.

Глава от колективна монография

Годините разказват. За историческия дискурс в медията литературен текст (Илия Троянов: „Власт и съпротива. Роман“), глава в кол. монография. Научна поредица „Филологически ракурси“. Том II. Сн. Бойчева, А. Димитрова, Д. Кирова (Съст.). Шумен: УИ, ISSN: 2367-8348. http://shu.bg/sites/default/files/izdaniq/kolmon_red_Fil_rakursi.pdf

Сред базовите определения на наративните структури в прозата Йоханес Фогт дава предимство на самоопределението на епическия текст под формата на подзаглавие „Роман“: Решаващо за нашето четене и тълкуване на фикционалния текст е на първо място подзаглавието, т.е. декларативното видово определение като роман. Авторското потвърждение на жанра роман, което е налице в изследвания текст, очертава както „рамката“, така и свободата на фикцията, тъй като според романтичeskото схващане в романа като медия има ВСИЧКО – най-разнообразни форми на изказ – от стиха (романизма) през описанието на природни картини и психологически състояния (големите разказвачи на XIXв.) до изброяване на уличните

реклами и инкорпориране на вестникарски текстове, статистики, готварски рецепти, медицински диагнози и т.н. (модерните романи на ХХв.). Тази всеобхватност на жанра поставя през всички литературни периоди въпроса за съотношението и границите между извънтекстова реалност и фикция. В своя ретроспективно ориентиран текст Илия Троянов остава верен на всепоглъщащата потенция на този литературен жанр и съвсем съзнателно разделя историческия наратив за тоталитарния и посттоталитарния период в България на три нива, ясно разграничени в отделни глави в структурата на повествованието: 1. Документално – чрез цитати от автентични досиета на Държавна сигурност, типографски обозначени като такъв тип източници. 2. Историографско – чрез хроники под надслов „Годините разказват“, типографски озаглавени с различни години – от 1944 до 2007. 3. Фикционално – чрез вътрешните монолози на двете основни фигури: офицера от ДС Методи и дисидента Константин. Извън дословно цитираните документи от архивите на ДС и хрониките вътрешните монолози на главните герои представляват смесица от разкази за конкретни събития и лица от близкото минало, от една страна, и фикционални елементи, от друга страна. Формално трите структурни нива на романа са отграничени едно от друго, съдържателно те обаче си взаимодействат – вътрешните монолози на литературните типажии Методи и Константин намират историографско и документално потвърждение в главите, озаглавени с години и в откъсите от автентични документи на ДС. Функцията на сегментите, представящи близкото минало на България под надслов „Годините разказват“, е предметът на изследване тук. Целта на тези фрагменти е да представят на младите поколения историята в кратки символични текстове, основаващи се на индивидуални спомени и истории. Доколкото, така структуриран в литературната медийност, историческият дискурс представя културната памет за комунистическото минало, е въпросът, на който се търси отговор.

Учебници 2 бр.

1. Ксенология. Основни понятия и проблеми, ел учебник, 3 модула.
<http://cdo.shu.bg/course/view.php?id=400>, ISBN 978-954-577-748-6.

Учебникът „Ксенология. Основни понятия и проблеми“ е предназначен за теоретична и практическа подготовка (интеркултурен тренинг) в сферата на академичното образование на студенти от хуманитарните специалности (фолологии, журналистика, връзки с обществеността, икономика, туризъм), които изучават дисциплината *Ксенология* като задължителна, избираема или факултативна в рамките на курса на обучение за образователно-квалификационната степен „бакалавър“, както и за студенти в магистърски и докторантски програми с насоченост към интеркултурните взаимоотношения и изискващи владеенето на ключови интеркултурни компетенции.

Всяка тема въвежда в достъпна форма основни понятия и проблеми, които позволяват ползването на препоръчаната допълнителна литература и са основа за последващи дискусии върху конкретни въпроси и за решаването на задачите за самоподготовка, предложени в края на темите и подтемите.

Целта на теоретичните постановки и практическите упражнения е въвеждането в сложната материя и многостранните аспекти на интеркултурните отношения, развиването на чувствителността за другия (другостта), за чуждия (чуждостта), което в обратен ракурс ще позволи разширяването на познанията за собствената културна идентичност. Този процес на „влизане“ в другостта култивира качества като комуникативност в разнокултурна среда, аналитичност, смяна на гледната точка (мултиперспективизъм), емпатия, толерантност, креативност.

МОДУЛ 1: Ксенология - основни понятия и проблеми

Темата *Предмет, методи на изследване, понятието култура* въвежда в актуалността на проблематиката на научната дисциплина *ксенология*, представя предмета, обектите и методите на научно изследване. В основата на изложението стои дефинирането на понятието култура, което е изходна точка за обосноваване на процесите *инкултурация* и *акултурация* и на свързния с тях понятиен апарат. Темата *Категориите чуждо и свое. Основни проблеми на ксенологията* представя теоретично и с конкретни примери основните понятия в ксенологията „свое” и „чуждо”, факторите, конституиращи чуждостта, както и произтичащите от тях основни проблеми на интеркултурното общуване: културна идентичност, интеркултурност, културен шок. Прави се теоретично разграничение на понятията *другост* и *чуждост*.

МОДУЛ 2: Основни модели на взаимодействие с чуждостта

Темата *Модел на взаимодействие с другостта (чуждостта)* описва четири модела на културно взаимодействие: модел на Бенет, на Хол, на Гудикунст и на Хофстеде. В заключение се предлага коментар на особеностите на българската културна общност по критериите на Хофстеде. Коментарът е свързан с поставените задачи за самоподготовка. Темата *Културноспецифични особености в езиците, всекидневната комуникация, бизнес отношенията и научните дебати* има за цел да онагледи културната специфика на отделни големи и по-малки културни общности с представянето на разнообразни примери за културноспецифичните особености в езиците, всекидневната комуникация, комуникацията в бизнес отношенията и научната сфера. Специално внимание се отделя на културата на хранене и нейното представяне в традиционните и виртуалните туристически пътеводители.

МОДУЛ 3: Медии и чуждост. Литература и чуждост

Темата *Медии и чуждост* представя и коментира медийни образи от гледна точка на проявата на расизъм, ксенофобия, положителен и отрицателен етноцентризъм, както и демонизирането на партии, личности, социални групи и културни общности в българското публично пространство. Темата *Литература и чуждост* има за цел на базата на конкретни съвременни автори и техните литературни произведения да представи различни гледни точки към чуждостта в нейните аспекти.

2. Neue und neuere deutschsprachige Literatur. Aspekte der Moderne in ausgewählten deutschsprachigen Texten des frühen 20. Jahrhunderts. Schumen: Universitätsverlag, 2002. ISBN 954-577-115-1.

Учебникът е създаден с цел преподаване на модул от набора лекционни курсове в сферата на немската литература в специалността *Германистика* и в магистърската програма *Лингвистика и превод*. Той проследява възникването на модерната литература от традициите на *Немския романтизъм* до средата на XX век. Обзорната глава е посветена на факторите, които обуславят появата на първите литературни текстове в стила на Виенската модерност и на съответните направления в Германия в началото на XX век. Основни акценти са изясняване на понятието модерност и постмодерност, техните централни категории с оглед на социалния контекст: урбанизация (маси), индустриализация, иновации, както и типологията, корените, техниките (монтаж) на новия тип литературно писане, „отворения“ текст на Умерто Еко. Във философски и езиковофилософски план (езиков скептицизъм) се проследява влиянието на Ницше, Витгенщайн, Маутнер върху автори като Карл Крауз („Последните дни на човечеството“), Хофманстал, Рилке („Дуински елегии“) с основен момент деструкцията (деперсонализирането) на Аза (Фройд). Следващ компонент на концепта традиция-модерност е сравнение между традиционния и модерния роман (Фонтане-Рилке – „Ефи Брист“ – „Записките на Малте Лауридз Бриге“). Техниката на монтажа се демонстрира върху откъси от романа на Дъблин „Берлин Александърплац“, сюрреализма – на базата на романите на Кафка („Процесът“) и на романа на Музил „Човекът без качества“. Валтер Бенямин е представен като

теоретик с две есета с основна тема – изкуството в епохата на неговата репродуцируемост, а медиатизирането на литературата е демонстрирано чрез откъси от „Вълпебната планина“ на Томас Ман. Концептът *модерна литература* завършва с интерпретации и представяне на модерните течения – импресионизъм, експресионизъм, символизъм, дадаизъм в облатта на лириката и драмата. Мост към постмодерното време е хвърлен с разработка на авторката „За рецепцията на Витгенщайновото неказуемо в прозата на Томас Бернхард“.

Учебни помагала – 1 бр.

1. Помагало за кандидатстуденти по немски език. Университетско издателство, Шумен, 2005 (в съавторство), ISBN 945-577-289-1

Студии и статии, непредставени в процедурите за доцент и д.ф.н. – 13 (4), 17 бр. (5 статии в чужбина – Виена, Санкт Петербург, Одрин, 7 статии в реферирани издания, наблюдавани във вторични бази данни [ERIN+](#), [РИНЦ](#) и [CEEOL](#), НАЦИД). Четири от публикациите имат дублетни варианти на български и немски, или в различни формати и издания, затова се представят последователно като една публикация. Статии номер 2, 3, 7, 9, 10 са включени в проблематиката на монографията „Свое и чуждо в един многолик свят. Интеркултурност и ,образование‘, част 2 и 3.

1. Урбанистичните пространства като топоси на паметта (Димитър Динев, Сибиле Левичаров, Илия Троянов). В: Градът – памет и медии, кн. 8, 2018-11-21 8, Изд. Фабер – Велико Търново, Авторски колектив – КЖМК, ШУ „Еп. К. Преславски“, Шумен, 300-324. Серия Обществени комуникации – печатно издание: ISSN 2603-4506 (Print), онлайн издание: ISSN 2603-4514 (Online), реферирано и рецензирано, вторична база данни СЕОЛ <http://shu.bg/sites/default/files/izdaniq/obshtkomunikacii8.pdf>

Студията третира проблема за градовете като пространства, които обвързват всички възможни човешки дейности и поради това събират в най-голяма степен спомените за малки и големи събития. Не само големите метрополии, но и малките градове концентрират в себе си колективната памет на цели поколения в различни епохи и по този начин са изразители на колективната идентичност на своите обитатели. Наблюдения върху урбанистичните култури на паметта спомагат същевременно за установяване на отклоненията от колективната памет в лицето на индивидуалните спомени, които чрез личните възприятия на спомнящите си предлагат алтернативни модели на паметта и идентичността за господстващите в определени исторически периоди идеологии. Основен акцент в изследването е преплитането на дискурсите за материалната и духовната култура в българските градове в две различни епохи от историята на България: дискурса за старата градска култура в следосвобожденска България с нейната живописна възрожденска и европейска архитектура, с нейните християнски традиции в противовес на дискурса за новия “бетонен”, атеистичен социалистически бит.

2. Диалогът на културите в романите на български и турски автори мигранти В: Балканите - език, история, култура . Редколегия Кр. Мутафова и др. Велико Търново: УИ "Св. св. Кирил и Методий". т. 6, 2019, с. 277 - 286. ISSN 1314-4065, ISSN1314-4065.

Диалогът на културите в произведенията на български и турски автори мигранти. Годишник на Факултета по хуманитарни науки. XXXA, Шумен: УИ "Епископ Константин Преславски", 2019, ISSN 1311-7300, <https://www.cceol.com/search/journal-detail?id=2249>, реферирано и рецензирано, вторична база данни СЕОЛ.

Основно свързващо звено между четиримата изследвани автори (**Емине Йощамаз, Феридун Заимоглу, Илия Троянов, Димитър Динев**) е конституирането на диалога между културите в топоса на междинността, „пограничността“. Централни в сюжетните линии на романите им са т.нар. не-места (non-lieux, Nicht-Orte), транстопоси (Фуко). В студията си от 1992 г. „Non-lieux. Introduction à une anthropologie de la surmodernité“ френският етнолог Марк Оже изследва в контекста на глобализацията значението на т.нар. не-топоси – докато местата на уседналост (родина, местоживееене и месторабота, дом) имат идентифицираща, „историческа“ функция в живота на личността и общността, характерните за „свръхмодерността“ (късномодерна епоха) транстопоси функционират като символи на самотната индивидуалност, на пътуването. Според Оже транстопосите (летища, гари, пристанища, самолети, влакове, параходи, бежански лагери, хотели, ваканционни селища, паркинги, бензиностанции, търговски центрове) имат временен, преходен характер и не функционират като структуроопределящи фактори при формирането на идентичността. Те предлагат единствено възможността за разчупване на ежедневния (алго)ритъм с характерната за тях динамика (преходност) и остават места на самотата, в които човек напуска своята индивидуалност и потъва в анонимността на масата. Това схващане за транстопосите отчетливо се променя в контекста на т.нар. „мигрантска литература“, чиито герои обитават третото пространство между културите извън капсулираността на традиционните житейски модели. „Отворените“ пространства не са единствено локални маркери, те се превръщат често в основен персонаж в този тип литературни текстове. Именно те поставят под въпрос установени мостри на поведение и мислене, променят идентичности, пренасят и събират различни културни стандарти. Традиционно посочените „места на преход“, включително в произведенията на първите поколения автори „мигранти“, предизвикват усещания, свързани с носталгия, студенина, неразбиране, със загуба на идентичност. В романите на авторите, предмет на анализ, акцентът в дефинирането на транстопосите се премества от описаното състояние на безпомощност към завладяващата динамика на пътуването като начин на съществуване и присъствие на духа. С „местата на преход“ авторите свързват процеса на формиране на идентичността, причислявайки към тях важни житейски стъпки като напускане на родината и родния дом. Новата културна рамка, в която мислят и действат техните герои, е полюсна спрямо традиционните представи за това, кое е преходно и кое константно – родината, родният край и родният дом представляват в разрез с традицията само звена от веригата житейски „спирки“ и престават да доминират рационално и емоционално житейското поведение на протагонистите. Отдалечаването от тях в пространството и времето създава онази необходима критическа дистанция за продуктивно преосмисляне на своето през призмата на другостта. Романите на четиримата автори „поставят под въпрос“ редица културни феномени като напр. териториалната представа за културна принадлежност. Детериториализирането на културните стандарти стои в центъра на житейската нагласа на литературните герои. В същото време те не пренебрегват дълбоката връзка с изходната култура, преосмисляйки я през погледа на общочовешките универсалии и през матрицата на други културни образци.

3. Непознатият съсед: Турция и България през погледа на автори „мигранти“. т.21 Изд. Ep.Konst., Шумен. 2015, 48-61 ISSN: 1314-7358, http://shu.bg/sites/default/files/harakteristiki/fhn/EK21_indesign.pdf

В контекста на „мигрантската литература“ изследването прави опит да разчете допирните точки и различията в литературните внушения на автори, произхождащи от съседни страни, България и Турция, представители едновременно на сродни (балкански), но и различни културни общности, отдалечили се във времето и пространството от изходните културни стандарти поради обстоятелството, че живеят и творят в немскоезичното пространство и пишат своите текстове на език, различен от родния. Става дума за писатели, които, наричани в началото на своя творчески път *автори мигранти*, постепенно заемат равностойно място в

гилдията на творците в Германия, Австрия, Западна Европа. Нещо повече, определящ маркер на тяхното развитие е космополитизмът в мисленето и посланията, поради което литературата, създадена в транскултурното пространство, бе наречена, (модифицирайки Гьотевото понятие за световната литература), „новата световна литература“. Този тип художествени текстове се превръща в експериментално поле на интеркултурната комуникация. Две тези защитаваме в хода на изложението, първо, тезата за „шпагата“ Балканите-Западна Европа като мост между културите, второ, тезата за смяната на гледната точка във взаимовръзката между *свое* и *чуждо*.

4. Фрагментирани светове. Минало и настояще в романа на Илия Троянов „Власт и съпротива“ В: Епископ Константинови четения, т. 22, 2016, Ел. сайт на ШУ, ФХН, ISSN: 1314-7358, <http://shu.bg/sites/default/files/izdaniq/epch-22-Fragmentirani-svetove.pdf>

Статията представя с акцента *фрагментирани светове* най-новата книга на германския и българския писател Илия Троянов „Власт и съпротива“, появила се на книжния пазар през 2015 г., номинирана в класацията за най-добър немскоезичен роман. В селекцията за една от най-важните литературни награди в Германия попадат общо 20 заглавия. За втори път, след романа „Събирачът на светове“, Троянов е отбелязан в подобна класация. Авторът е „събирач на светове и съдби“ от миналото и настоящето на комунистическа и посткомунистическа България. „Съдби, от които на човек му настръхват косите“, отбелязва германското издание "Франкфуртер Алгемайне Цайтунг". Романите му за България представляват калейдоскоп от фрагменти на традиционно монолитно възприеманата социалистическа действителност, особено в тоталитарния период от историята на страната, а в художествено-тематичен план романът „Власт и съпротива“ е сравняван с „Фермата“ на Оруел и „Архипелаг Гулаг“ на Солженицин.

5. Функция и значение на чуждоезичните думи в медията литературен текст. Илия Троянов: «Власт и съпротива» ... 127. М Е Д И А Л И Н Г В И С Т И К А В Ы П У С К 5 Я З Ы К В К О О Р Д И Н А Т А Х масмедиа Материалы I Международной научно-практической конференции 6–9 сентября 2016 г. Санкт-Петербург 2016, 127-129, ISSN 2312-0274. http://medialing.spbu.ru/upload/files/file_1481115662_5389.pdf, http://litermedia.com/index.php?ind=downloads&op=entry_view&iden=237, реферирано и рецензирано, вторична база данни [РИИЦ](#).

Изследва се преднамереното позициониране на чуждоезикови (родноезикови) лексеми в романа на Илия Троянов „Власт и съпротива“ в оригинала на немски език. Романът на Илия Троянов „Власт и съпротива“ принадлежи условно към т.нар. интеркултурна литература, създадена на немски език от автори, произхождащи от други културни ареали. В процеса на писане и възприемане на тези литературни произведения се забелязват съдържателни и стилистични влияния от други култури и езици в две основни измерения: съзнателно и несъзнателно влияние. Несъзнателното влияние се определя от неизбежното участие на другата култура и език в мисловния процес и неговото литературно и езиково превъплъщение в текста, докато съзнателното влияние включва нарочното използване на стилистични похвати и езикови средства за подчертаване на топосите на чуждостта на съдържателно и езиково ниво. Компонент на съзнателното влияние на „чуждия“ език, който в повечето случаи се явява роден за писателите, е позиционирането на чуждоезикови (родноезикови) лексеми в оригинала на текста. При Троянов става дума за вграждането в немския текст на лексикални единици от български и руски език, както и на популярни в българския език заемки от турски. В общия обем от 465 страници се появяват около 100 случая на впитане на български лексеми в оригиналния текст на немски език, типографски обозначени с шрифт италик като цитати.

6. Културната памет за близкото минало на България в медията литературен текст, I международная научно-практическая конференция «ЯЗЫК В КООРДИНАТАХ

МАССМЕДИА», Санкт-Петербург. Бойчева, С. Културната памет за близкото минало на България в медията литературен текст, 2. международная научно-практическая конференция «ЯЗЫК В КООРДИНАТАХ МАССМЕДИА», МЕДИАЛИНГВИСТИКА 6, Санкт-Петербург, 2017, 198-200, ISSN 2312-0274. <https://docplayer.ru/82393945-Medialingvistika-v-y-p-u-s-k-6-yazyk-v-koordinatah-massmedia.html>. реферирано и рецензирано, вторична база данни [РИНЦ](#).

Вграждането на нетипични за медията литературен текст сегменти на историческия дискурс за близкото минало на България под надслов “Годините разказват” е обект на изследване в настоящите тезиси. Една от тези паралелни истории разказва за възрастна жена, чийто брат преди много време е прибран от ДС и оттогава е безследно изчезнал. Старицата записва на касетофон мълчанието, царящо в дома. Този малък епизод е една от най-разтърсващите сцени не само в романа “Власт и съпротива”, но и в цяла поредица от литературни очерци за тоталитарните диктатури. Иносказателно разказани, в конкретния случай чрез метафората за записаното мълчание, подобни високо стилизирани истории за духа и трагедиите на времето не са непременно разпознаваеми за младата читателска аудитория, която, за разлика от съвременниците, трудно може да декодира литературните внушения на Троянов. Именно съчетаването на три наративни нива (документално, историографско, фикционално) е гаранция за успеха на рецепцията на този не само формално, но съдържателно и тъкувателно многопластов текст. По този начин алтернативността на различните форми на представяне на културната памет се явява рецептивно техен обединителен елемент.

7. Аспекти на космополитизма в есеистиката на Илия Троянов. В: Сп. Любословие, бр. 17, 2017, 27-37, Шумен: УИ, ISSN 1314-6033.<file:///C:/Users/user/Desktop/проф/Luboslovie%6017.pdf>, Списанието е индексирено в [ERIH+](#), [РИНЦ](#) и [CEEOL](#).

В речта си, озаглавена „Космополитизмът днес“ и произнесена по случай откриването на дните на Лесинг в Хамбург през 2010 г. Троянов изтъква на преден план тезата, че „ние като индивиди, но и като човечество нямаме друг избор освен да се превърнем в космополити, ако искаме да продължим да съществуваме и да оцелеем на тази изтощена планета“. Опирайки се на известната „Притча за пръстените“ на Лесинг, авторът очертава аспектите на космополитизма като дискурс, в които прозират личните му житейски приоритети и основно принципът за конfluентността на културите в диахронен и синхронен план. Изконната хибридность на цивилизационните модели („няма чисти култури“) е фундаментът, върху който са изградени както есеистичните, така и фикционалните текстове на автора. „Събирачът на светове“ Троянов улавя допирните точки, пресечните пространства и общите, свързващите звена между различията, проследявайки исторически тяхното развитие. Изследването на тези интеркултурни феномени в есеистичните му произведения е предизвикателство на фона на съвременното развитие в Европа и света – опита за отричане на мултикултурализма като житейска философия и образ на света и връщането към ограниченията и „уседналостта“ на националните държави, към консерватизма на границите и издигането на нови стени, към противопоставянето в културно-религиозен план. Причината, Троянов да тематизира проблематиката на мултикултурните общества, е именно неговата имунизираниост срещу консервативните аргументи за запазване на националните и етнически идентичности като панацея за оцеляване на човечеството. В същото време не се отчитат исторически потвърдени факти, че именно капсулираността на определени национални и етнически общности стои в основата на явления като ксенофобия, расизъм, геноцид. В споменатата реч Троянов акцентува върху често игнорираната обща основа на различните културни модели – този единен произход авторът vyplъщава в метафората „наротив на подземна река“ („narratives Grundwasser“) – общите митове, легенди, притчи, алегии и свещени места (Йерусалим), от които черпят легитимността си световните религии. Затова и притчата на Лесинг за общото „добро“ във

всички религии, което ги свързва, звучи толкова актуално днес на фона на повсеместния отпор срещу естественото, изконното многообразие на света. Комплексността на света се поставя под въпрос чрез отказа да се признаят исторически установени културни универсалии, които сякаш сме забравили и за които пледира Троянов.

8. Събитията в Кьолн в навечерието на 2016 г. (По материали от немски електронни издания) В: Шуликов П. (отг. ред.). Криминалното - факти и фикции. Шумен: Фабер, 2016, 240-260. Серия Обществени комуникации - печатно издание: ISSN 2603-4506 (Print), онлайн издание: ISSN 2603-4514 (Online), реферирано и рецензирано, вторична база данни СЕОЛ http://litermedia.com/index.php?ind=downloads&op=entry_view&iden=233

Изследването си поставя като основна цел да очертае цялата скала от настроения, породени от събитията в новогодишната нощ в Кьолн, започвайки от разбираемите първични реакции на страх, гняв и протест, широко отразени в изследваните журналистически материали, пораждащи нерядко определено ксенофобски нагласи, преминавайки през противоречивите опити за религиозна и расова толерантност и стигайки до рационалните прозрения за избягване на обобщения от типа: „виновни са мюсюлманите, бежанците, сирийците“.

9. Interkulturalität und Bildung. В: Годишник на Тракийския университет, Одрин, ноември 2017, BALKAN EĞİTİM ARAŞTIRMALARI 2017 Balkan Educational Studies, Editör: Prof. Dr. Hikmet ASUTAY, 431-438. ISBN 978-975-374-213-9

Интеркултурност и образование. В: Паисиеви четения. Научни трудове на Пловдивския университет "Паисий Хилендарски", т. 55, кн. 1, сб. А, 1917, 176-190, file:///C:/Users/user/Desktop/професорка/Публикации.скан/NTF_2017_55_1_A_176_187.pdf

10. Xenologische Aspekte des Reisens. Methodisch-didaktische Ansätze in der Fachrichtung Tourismus an der Universität Schumen. In: Asutay, Hikmet (Ed.): Balkan Educational Studies 2018, Trakya University Edirne Publication No: 195, 385-394. ISBN 978-975-374-201-6. LUK-DOeNEMİNDE-SOSYAL-YETKİNLİK-BASA-SIKMA-BECERİLERİ-VE-PSIKOLOJİK-DAYANIKLILIK.pdf

Ксенологични аспекти на пътуването // Научна поредица „Филологически ракурси“. Том III. Г. Герова, А. Димитрова, Д. Кирова (съст.). Шумен: УИ, 2019, 104-128, ISSN: 2367-8348, file:///C:/Users/user/Desktop/професорка/Публикации.скан/NTF_2017_55_1_A_176_187.pdf

Статиите на немски, респ. студиите на български език са включени в проблематиката на монографията „Свое и чуждо в един многолик свят. Интеркултурност и „образование“.

11. Rilkes Fünfte Duineser Elegie und das Wittgensteinsche Unsagbare. In: Durhammer, Ilija (hrsg): Mystik, Mythen&Moderne. Trakl, Rilke, Hofmannsthal. Wien: PraesensVerlag, 2010, 238-243, ISBN 979-3-7069-0614-2, <file:///C:/Users/user/Desktop/проф/Mystik.pdf>

Статията тематизира мотива за мистичното в „Дуински елегии“ от Райнер Мария Рилке и за невъзможността то да бъде изказано в конвенциите на езика (Витгенщайн). Висшите метафизични сфери, пресътворени в поезията на Рилке, се издигат над стандартните езикови клишета, с които отчасти работи модерната поезия. Стълбата, по която се изкачва поетическият израз при Рилке, съществува в езиковата философия на Витгенщайн. Тя е въздушна и бива захвърлена в момента на осъзнаване на мълчанието като единствената алтернатива на неказуемостта на висшите сфери. „За което не може да се говори, за него трябва да се мълчи“

(Витгенщайн: *Лококо-философски трактат* 6.522). Мистичното не може да бъде казано, то се по-казва в поетичния език на големите майстори.

12. Sehen, hoeren, lesen. Mediengestuetzte Literaturvermittlung. In: Dimova, A., Boycheva, S. (hg.): Perspektiven und Chancen der Germanistik im 21. Jahrhundert. Veliko Tarnovo: Faber, 2012, 80-88, (съавторство с Даниела Кирова), ISBN 978-954-400-637-2

Статията тематизира кризата на четенето на текстове от страна на студентската аудитория и способите за преодоляването ѝ чрез използване на новите медии в методиката на преподаване на литературни текстове. Предлагат се конкретни подходи при реализирането на мултимедиалния метод при преподаването на обемни, съдържателно и стилистично трудни художествени произведения чрез съчетаването на аудиовизуални средства (звук, видео, движение) с креативно отношение към литературния текст (инсцениране, дописване). По този начин се стимулира мотивацията в заниманията с художествена литература. **Статията е многократно цитирана в научни разработки, вкл. два пъти в издания с импакт фактор web of science.**

13. Дебатът за близкото минало в наратива на литературата. Романите на Троянов, Динев и Левичаров като посредници на културната памет за комунистическото минало на България. В: Литературно списание Страница 2, Пловдив, 2018, с. 154-176, ISSN: 1310-9081.

„Българските“ романи на Илия Троянов, Димитър Динев и Сибиле Левичаров - посредници на културната памет в дебата за близкото минало на България, Любословие т. 19 Културната памет, Университетско издателство “Епископ Константин Преславски”, 2019, ISSN 1314-6033, 161-181. <http://shu.bg/sites/default/files/izdaniq/fhn/godishnici/2019/korica2019.jpg>. Списанието е индексирано в [ERIH+](#), [РИНЦ](#) и [CEEOL](#).

Статиите са вид продължение на проблематиката на монографията „Литература и памет“ и тематизират в контекста на изследваните литературни произведения мемоари, спомени, автобиографии и разкази за комунистическия режим.

Изготвил: доц. д.ф.н. Снежанка Бойчева

